

Nr 6.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om tullfrihet och skattelättnader för vissa terränggående, för försvaret lämpade motorfordon.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 55 av herrar *Franzén* och *John Johansson* samt II: 72 av herr *Adolfsson* m. fl. har hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära dels att utredning om tullfrihet för vissa terränggående, för försvaret lämpade motorfordon snarast måtte företagas och att förslag härom måtte föreläggas innevarande års riksdag, dels att frågan om skattelättnader för terränggående motorfordon, lämpliga för militärt bruk, måtte beaktas vid framläggande av förslag till nya bestämmelser rörande beskattning av motorfordon».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 72.

Sådana terrängbilar, som avses i motionerna, tulltaxeras vid införsel till riket såsom automobiler (tulltaxenr 1056: 1; statistiskt nr 1907: 3 och 1908) och beläggas med en tull av 15 procent av värdet. I motionerna avsedda bandtraktorer torde i allmänhet tulltaxeras såsom traktorer (tulltaxenr 982; statistiskt nr 1754), för vilka tull utgår med 10 procent av värdet.

Frågan om lättnader i tullbeskattningen av för militärt bruk lämpliga terrängbilar (jeepar) var föremål för riksdagens prövning föregående år. I de likalydande motionerna I: 55 och II: 70 hade framställts yrkande att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att bestämmelser utfärdades om att restitution å tull medgäves för 1/2 tons terrängbilar, lämpliga för militärt bruk, i enlighet med riktlinjer som i motionerna närmare angivits.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran mottog utskottet yttranden över motionerna från generaltullstyrelsen, arméförvaltningens tygavdelning och Sveriges lantbruksförbund.

Generaltullstyrelsen uttalade bl. a. att, därest visst ekonomiskt stöd ansåges böra beredas köpare av omhandlade fordon, de erforderliga stödåtgärderna icke borde sammankopplas med fordonens tullbeskattning.

Arméförvaltningens tygavdelning tillstyrkte livligt bifall till motionärernas förslag i huvudsaklig överensstämmelse med av dem angivna villkor. Då det ur allmän försvarsberedskapssynpunkt framstode såsom synnerligen angeläget, att landet ägde största möjliga tillgång på även större terrängbilar (två- eller fleraxeldrivna motorfordon) och bandtraktorer över 3 ton, borde enligt tygavdelningens mening även dessa typer ifrågakomma till tullrestitution.

Sveriges lantbruksförbund anförde bl. a. att jeepen icke kunde i jordbruket ersätta traktorn. På de större gårdarna, där traktoruppsättningen vore lämpligt avvägd, kunde dock jeepen vara användbar för vissa speciella uppgifter. Förbundet vore emellertid synnerligen tveksamt i vad mån den kunde användas i det mindre jordbruket och i det kombinerade skogs- och jordbruket. För så vitt det ur försvarssynpunkt ansåges önskvärt att så många jeepar som möjligt funnes i civil ägo vore det nödvändigt att på något sätt särskilt stimulera till en ökad anskaffning av dem. Därvidlag syntes det i motionerna föreslagna sättet vara lämpligt.

1951 års bevillningsutskott anförde i sitt i anledning av motionerna avgivna betänkande nr 22 bl. a. att den utredning, som utskottet i anledning av motionerna verkställt, otvivelaktigt givit stöd åt motionärernas uppfattning, att en ökning av antalet jeepar inom landet särskilt ur försvarssynpunkt vore önskvärd. Utskottet fann det emellertid vara tveksamt, hurvida den av motionärerna föreslagna metoden att stimulera anskaffningen av jeepar vore den lämpligaste. Utskottet uttalade vidare, att anskaffning av jeepar i tillräckligt antal för försvarsändamål måste anses vara i första hand en militär angelägenhet.

Riksdagen godkände bevillningsutskottets betänkande och lämnade i enlighet med utskottets hemställan de motionsvis framställda yrkandena utan åtgärd.

I fråga om motorfordonsbeskattningen må framhållas, att chefen för finansdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 februari 1951 tillkallat en särskild utredningsman för att verkställa en allmän utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken. Enligt direktiven borde utgångspunkten för utredningen vara att som allmän riktlinje fortfarande skulle gälla att motorfordonstrafiken genom särskild beskattning gäldade den kostnad, som den orsakade vägväsendet. Avvikelser i olika hänseenden från denna princip — framhölls i direktiven vidare — förekomme redan nu och vore måhända påkallade också i fortsättningen.

Sedermera har — under hänvisning till uttalanden i propositionen nr 218 till 1951 års riksdag — uppdragits åt utredningsmannen att utarbeta förslag, avsett att föreläggas 1952 års riksdag, om en provisorisk höjning av den ordinarie automobilskatten, vilken höjning skulle i huvudsak motsvara vad som kunde vara betingat av penningvärdets fall. Med skrivelse den 17 januari 1952 har utredningsmannen, till fullgörande av sistnämnda särskilda utredningsuppdrag, avlämnat en promemoria med förslag till vissa ändringar i beskattningen av motorfordon.

I de nu föreliggande motionerna har inledningsvis redogjorts för behandlingen av de ovannämnda motionerna I: 55 och II: 70 vid 1951 års riksdag. Därefter ha motionärerna anfört bl. a. följande. Det torde vara till fullo klarlagt att försvarets behov av terränggående motorfordon vore stort och att detta behov sannolikt komme att öka i takt med den skeende moderniseringen av de militära förbanden. Av naturliga skäl kunde emellertid icke redan i fredstid till försvaret anskaffas alla de motorfordon, som komme att behövas. Det vore under sådana förhållanden ett försvarsintresse av stor angelägenhetsgrad att för försvaret lämpliga fordon funnes inom landet för att i händelse av mobilisering kunna uttagas till försvaret. En god tillgång på terränggående fordon vore därvid, som av tygavdelningen framhållits, av särskilt värde. De högre anskaffnings- och driftkostnaderna för dessa fordon liksom den omständigheten att de terränggående egenskaperna vore av mera begränsat intresse inom den civila företagsamheten medförde emellertid att tillgången på sådana fordon, uttagbara för krigsmaktens behov, vore relativt begränsad. De åtgärder som kunde vidtagas för att stimulera en civil anskaffning av terränggående motorfordon syntes därför angelägna ur försvarsberedskapssynpunkt. En sänkning av anskaffningskostnaderna liksom av de löpande kostnaderna för fordonstyperna i fråga skulle enligt motionärernas förmenande komma att medföra en ökad civil anskaffning av dem. Med hänsyn till att någon inhemsk fredsproduktion av de fordonstyper, som närmast ifrågakomme, icke torde förefinnas annat än direkt för försvarets behov syntes det därför motiverat att för att minska anskaffningskostnaderna för enskilda köpare medgiva tullfrihet för terränggående motorfordon av militärt lämpliga typer. En ytterligare åtgärd att befrämja civil anskaffning av motorfordon av omskrivna typer torde vara att dessa placerades i en lägre skatteklass än den nu gällande. Då man genom här föreslagna åtgärder komme att avsevärt tillgodose försvarets intressen och då de anförda synpunkterna snarast borde vinna beaktande funne motionärerna det önskvärt att en utredning av berörda frågor omgående komme till stånd. Förslag beträffande frågan om tullfrihet för omskrivna motorfordon borde kunna framläggas redan för innevarande års riksdag. Frågan om skattelättnader för terränggående motorfordon torde däremot lämpligen böra upptagas till behandling i samband med det förslag till beskattning av motorfordon, varom utredning påginge.

Utskottet. I de förevarande motionerna har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran dels om skyndsamt utredning om tullfrihet för vissa terränggående, för försvaret lämpade motorfordon och dels att frågan om skattelättnader för dylika fordon måtte beaktas vid framläggande av förslag till nya bestämmelser rörande beskattning av motorfordon.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen behandlade riksdagen föregående år motionsvis framställt yrkande om restitution av tull å vissa för militärt bruk lämpliga terrängbilar (jeepar). Yrkandet föranledde emellertid icke någon riksdagens åtgärd. Av nämnda års bevillningsutskott fram-

hölls därvid bl. a. att utskottet funne det vara tveksamt huruvida den föreslagna metoden att stimulera anskaffningen av jeepar vore den lämpligaste. I anslutning härtill uttalade utskottet vidare, att anskaffningen av jeepar i tillräckligt antal för försvarsändamål måste anses vara i första hand en militär angelägenhet.

Till nämnda uttalanden av 1951 års bevillningsutskott kan utskottet avsluta sig. Utskottet avstyrker sålunda i motionerna begärd utredning om tullfrihet för de i motionerna åsyftade motorfordonen.

Vad angår det av motionärerna framförda önskemålet att frågan om skattelättnader för berörda fordon måtte beaktas vid framläggande av förslag till nya bestämmelser rörande beskattning av motorfordon vill utskottet erinra om att i direktiven för den nu pågående allmänna utredningen rörande beskattningen av motorfordonstrafiken anförts bl. a., att utgångspunkten fortfarande borde vara att motorfordonstrafiken genom särskild beskattning skulle gälda den kostnad, som den orsakade vägväsendet, samt att avvikelser i olika hänseenden redan nu förekomme och måhända vore påkallade också i fortsättningen. Utskottet förutsätter, att vid den gränsdragning, som sålunda skall av utredningen verkställas, även de i motionerna anförda synpunkterna komma under övervägande. I enlighet härmed anser sig utskottet sakna anledning förorda någon särskild framställning i ämnet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I: 55 av herrar Franzén och John Johansson samt II: 72 av herr Adolfsson m. fl. om tullfrihet och skattelättnader för vissa terränggående, för försvaret lämpade motorfordon icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Franzon, Gustaf Elofsson, Petré, Velandér, Falk, Ramberg, Niklasson, Damström och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Björklund, Persson i Svensköping, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson, Ohlsson i Kastlösa, Vigelsbo och fru Eriksson i Stockholm.